

פרשת ידן

מדוע מחכים ייגאל ידן, משה דיין, טדי קולק ואחרים זה על זה, וכיצד השתלט ייגאל ידן על ענף הארכיאולוגיה וניצלו להתעשרות אישית * ראשי מוזיאון ישראל סוחרים בעתיקות ומכרו לחו"ל מטבע נדיד ביותר

בר-כונבא ב-44 אלף דולר

שנמצאו במצדה, וכי אחרי הניקוי התברר כי שקל אחד משנת חמש היה למי עשה משנת שלוש, אך הדבר התברר רק אחרי הניקוי.
מסוכך: כדל לא. במערכת הקורים שמונה ייגאל ידן, כאותו עכביש, הוא שולט בענף הנעשה בענף זה, שהיה פעם מדעי בלבד והפך עתה לעסק מכניס ביותר.

הלקוח

הזועם

ארכיאולוגים יודעים כבר מזמן כי לא ייתכן מינוי כלשהו בארץ במיקצוע זה, ללא אישורו של ידן. מאז פטירתם של מיכאל אבירי ויוחנן אהרן, נשאר ידן השולט בענף ביד ברזל. והוא עושה כרצונו בכל. ארכיאולוג שלא יילך בתלם, יחרם, עבודותיו לא תתפרסמנה והוא לא יקבל מימון לחפירות. אם הוא נושא משרה אוניברסיטאית, הוא צפוי לדחיקת רגליו, כשם שהוציא ידן את יריבו אהרונם מאוניברסיטת ירושלים, ואילצו לעבור לתל-אביב.

יום אחד אחרי שפירסמו הארכיאולוגים אהרון קפלניסקי ושמואל אפלבוים מיכתב תב בעיתונות נגד ייגאל ידן (המיכתב לא פורסם במערב ובהארץ, שפירסמו מיכתב של ארכיאולוגים בעד ידן) פנה האיש הקובע בחברה לחקירת ארץ-ישראל ועתיקותיה, יוסף אבירם, והודיע כי הם לא יזכו שעבודותיהם תתפרסמנה עלי ידי החברה, הודעה כזו כמותה כגורדין מוות לכל מדען, שכן החברה היא הגוף היחיד המוציא לאור פירסומים מדעיים ארכיאולוגיים.

דוגמה קדה להפקרות בענף, שי-

פני כמה שנים, בעיצומה של החקירה של היועץ-המישפטי-לממשלה דאז, מאיר שמגר, בתלונות העולט הזה ודן בן-אמוץ נגד שודדי-עתיקות של משה דיין, נפגש ייגאל ידן עם שר-המישפטים יעקב שמשון שפירא.

בסיומה של הפגישה אמר שפירא לי ידן: "יש לי אליך שאלה. כל הפירסום מים האלה על דיין והעתיקות, שהוא גונב אותם כאילו הם נכונים?"

ידן השיב ללא היסוס: "ודאי שהם נכונים. דיין גונב עתיקות!" פנה אליו שפירא שוב, ואמר לו: "עשה לי טובה, עכשיו צריך להיכנס לכאן היום עץ-המישפטי, מאיר שמגר, יחד עם משה דיין. הישאר ואמור זאת שוב, באוזניהם!"

"אני? בשום אופן לא!" ענה ידן נחרצות, ונמדת מן המקום. ידן סירב למלא את חובתו, ומשה דיין נחלץ מן הבוך. בין ראשי הארכיאולוגים גים והאספנים-הסוחרים הפרטיים קיימת ברית של שמור לי ואשמור לך. ידן מחפה על דיין, השודד עתיקות וסוחר בהן עם מוזיאון ישראל שהיושבראש שלו. הוא בעצמו אספן-עתיקות גדול, שיש לו במיקרה עתיקות ממקומות שדין שדד, ואשר כמותם אין במוזיאון ישראל. לטדי קולק יש גם שקל משנת חמש למרד, שכמותו יש בעולם עשרה בילבד, וכדוגמת זה שבעולם אחרי התגליות במצדה, כאשר שאלתי את קולק אם השקל שלי בא ממצדה, השיב כי אין ברצונו להיכנס לפולמוס הזה.

יד רוחצת יד. זה מסייע לזה. קולק איפשר באחרונה לאוצר הראשי של מוזיאון ישראל, יעקב משורר, לנהל עיסת קת-מכר של מטבע נדיר ביותר מתקופת בריכותבא, ואנשי ידן מספרים עתה כי משורר יעיד שהוא ניקה את השקלים

המטבע צילום מוגדל של מטבע בריכותבא, אחד הנדירים בעולם. מטבע כזה נמכר באמצעות מוזיאון ישראל ב-44 אלף דולר לאספן אמריקאי. המטבע הוא משנת 132 אחרי הספירה ועליו כתוב "שנה אחת לחרות ישראל".

השודד משה דיין, שהפך כל חוק ושדד עתיקות בגלוי אחרי שהיועץ-המישפטי לממשלה, מאיר שמגר, טיהר אותו מעבירות על החוק בשוד עתיקות. דיין נתן מעתיקותיו לתיקון למוזיאון ישראל, שאף רכש ממנו כמה מהן. בין ראשי הארכיאולוגים והאספנים-הסוחרים הפרטיים קיימת ברית של "שמור לי ואשמור לך".

האספן ראש עיריית ירושלים, טדי קולק, הוא יושבראש מוזיאון ישראל וגם אספן-עתיקות פרטי גדול. קולק אישר את ההסכם בין המוזיאון למשה דיין בפרשת הסאקופאגים, וביקש מיעקב משורר, אוצר המוזיאון, לעזור לפרנק לאוטנברג, חבר מועצת מוזיאון ישראל, לרכוש את מטבע בריכותבא.